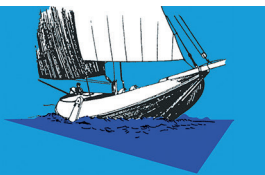

Stichting Behoud Hoogaars

Varend erfgoed van de deltawateren

In 1900 voeren ongeveer 1.000 vissersvaartuigen in de monding van de Westerschelde en het bredere gebied van de Scheldedelta. Het waren houten schepen met een platte bodem, zeer geschikt voor ondiep water. Een van de meest voorkomende typen was de "hoogaars", toepasselijk genoemd naar de opmerkelijke hoge achterstevan van het schip. Er waren verschillende variëteiten van de hoogaars, waaronder de hengst; een steviger, breder type schip met een steilere boeg en achterstevan dat meestal in (Zeeuws) Vlaanderen werd gebouwd. Naarmate stalen schepen en stoommachines steeds gebruikelijker werden, raakten houten zeilboten zoals hoogaars en hengst in onbruik. Na verloop van tijd decimeerde het aantal, totdat ze vrijwel verdwenen waren.

Klein begonnen

Drie gepassioneerde vrienden uit de omgeving van Vlissingen besloten in 1990 om dit varend erfgoed van de vergetelheid te redden. Zij richtten de Stichting Behoud Hoogaars (SBH) op, om alles wat er nog over bekend was te documenteren. Gedurende de eerste jaren was het hoofddoel van de SBH om publiciteit te verkrijgen, zowel voor de stichting zelf als voor de term hoogaars, die uit het collectieve geheugen was verdwenen. Ze waren eigenlijk niet van plan een schip te bezitten. Toen de eigenaar van het uit Yerseke afkomstige mosselschip Andries Jacob, of YE36 van de SBH hoorde, vroeg hij zijn schip te kopen. In eerste instantie aarzelde de stichting, maar uiteindelijk besloot zij de YE36 te kopen om het schip van de sloop te redden.

Een groeiende vloot

De SBH groeide snel en ook de schepen bleven komen. In 1995 verwierf de stichting de TH49, een hengst, in 1997 gevolgd door de Alcyon. De Alcyon is een hoogaars, maar gebouwd in jachtstijl, als pleziervaartuig. Samen kunnen de drie schepen worden gezien als een dwarsdoorsnede van het soort schepen

dat vroeger in de Scheldedelta voer.

Sindsdien zijn er nog vijf schepen toegevoegd aan de vloot van de stichting. Sommige werden gekocht, andere geschonken. Botje, Brutus en Twee Gebroeders, allemaal kleine boten, zijn traditionele houten zeilboten. Dan is er de Luctor et Emergo, die technisch gezien ook geen hoogaars is. Maar omdat deze zogenaamde Zeeuwse schouw vroeger diende als peilboot voor de Provinciale Waterstaat en werd gebruikt om mensen te evacueren tijdens de watersnoodramp van 1953, vindt de SBH de schouw van historische belang.

De nieuwste aanwinst is de Boreas, een zogenaamde steekhengst. Dit type vissersvaartuig werd vaak gebruikt om op zalm te vissen op de rivieren die uitkomen in de Schelde Delta.

Houtwerk

De acht historische schepen zijn van hout, die (bijna) oneindig veel onderhoud en zorg vereisen. De meeste schepen waren in extreem slechte staat toen de stichting ze kocht, dus zorgden ze voor enorme, maar uitdagende houtbewerkingsprojecten. Ze werden in hun oude glorie hersteld door de vele vrijwilligers die zich door de jaren heen aan de stichting verbonden hebben. Het onderhoudswerk aan de rompen en de tuigage biedt een prachtige gelegenheid om het vakmanschap van

scheepstimmerman levend te houden.

De vrijwilligers (momenteel 130) bemannen de schepen in het zomerseizoen, organiseren evenementen, zorgen voor publiciteit en plegen onderhoud, vooral in de winter.

Aangezien het onderhoudswerk aan de rompen en tuigage een uitstekende gelegenheid biedt om het vakmanschap van het scheepstimmerwerk levend te houden werkt de SBH samen met lokale onderwijsinstellingen om een opleiding tot scheepstimmerman te faciliteren.

Een vaste locatie

Vroeger lagen de schepen van de Stichting Behoud Hoogaars op de historische scheepswerf Meerman in Arnhem. Naarmate de vloot groeide was daar echter onvoldoende ruimte. De afgelopen jaren had de stichting geen vaste locatie om de schepen uit het water te halen voor onderhoudswerkzaamheden en winterstalling. In plaats daarvan werd gewerkt op tijdelijke plekken, met als laatste de Machinefabriek in Vlissingen.

Vorig jaar werd duidelijk dat 2020 het laatste jaar zou zijn dat de SBH de Machinefabriek kon gebruiken. Voor ons was het duidelijk dat we een permanente oplossing moesten vinden. In de zomer hebben de schepen een vaste ligplaats naast de sluizen in Veere, dus een plaats in die omgeving leek ideaal voor een scheepswerf voor houten schepen. We leken dicht bij een oplossing te zijn, en samen met de gemeente Veere is gekeken

naar de mogelijkheden waar de gewenste scheepswerf kon worden gebouwd.

Gezien de ontwikkelingen in Veere en de complexiteit van dit plan zal de realisatie nog wel 5 tot 10 jaar op zich laten wachten.

Start van de bouw

We konden niet zo lang wachten. In plaats daarvan hebben we, in samenwerking met de gemeente Vlissingen, een geschikt stuk grond gevonden in het gebied van de Binnenhaven in Vlissingen. Nadat de gemeenteraad de bouwplannen had goedgekeurd, werd in 2019 een contract getekend voor de bouw van een scheepswerf aldaar. Dankzij het behoudend financieel beleid van de SBH zijn we erin geslaagd voldoende spaargeld op te bouwen om de constructie van het gebouw te betalen.

De bouw is in januari 2020 gestart. Het gebouw, SBH Loods genaamd, wordt deze zomer opgeleverd. Het biedt voldoende ruimte voor het onderhoud van de schepen en de houtbewerkingsmachines en overige materialen. Op het bovenste niveau zal een ontvangstruimte gecreëerd worden met tevens een museale functie. We zijn ook van plan om de loods aan te bieden aan derden voor het onderhoud en daarbij behulpzaam te zijn met haar expertise. Met de SBH Loods willen we niet alleen een plaats bieden voor de opslag en onderhoudswerkzaamheden aan de schepen. We zijn ook van plan om trainingen, vergaderingen en sociale evenementen voor onze vrijwilligers in het gebouw te organiseren. Onze ambitie is om de werf open te stellen voor publiek, zodat zowel toeristen als de lokale bevolking vertrouwd kunnen raken met het varend erfgoed van de regio en het traditionele vakmanschap.

Fondsen verzamelen

De Stichting Behoud Hoogaars is voor haar bestaan en activiteiten afhankelijk van de vrijgevigheid van sponsors. Voor de bouw van de SBH Loods heeft de stichting dringend behoefte aan sponsoring.

Voorzieningen zoals toiletunits, rekken voor houtopslag, afzuigsystemen voor de houtbewerkingsmachines, planken en een verkast moeten allemaal gekocht worden, evenals reguliere meubels.

In het ideale geval zouden we genoeg geld inzamelen om ook de grond te kopen waarop de werf is gebouwd, zodat we niet de extra kosten van erfpacht hebben.

Verschillende soorten sponsoring zijn mogelijk:

- Verhuur van schepen; alle schepen van de stichting kunnen worden gehuurd voor een (halve) dag zeilen tijdens het zomerseizoen (half april-half oktober), inclusief bemanning en – indien gewenst – catering. Schepen kunnen voor een breed scala aan evenementen worden gehuurd, zoals personeelsfeesten, familie-uitjes, netwerken en teambuilding.
- Financiële donaties: een van de opties is het doneren van (het geld voor) specifieke voorzieningen die de stichting nodig heeft voor de nieuwe werf. Een andere mogelijkheid is om symbolisch een vierkante meter grond waarop de werf zich bevindt aan te kopen voor € 125 per m². In ruil daarvoor wordt de naam van de donor opgenomen in de 'Wal of Fame' in de SBH Loods.
- Vaste donoren: iedereen die jaarlijks € 24 of meer doneert, ontvangt twee keer per jaar het SBH-magazine evenals Consent, een tijdschrift over de geschiedenis van de visserij en schepen in het gebied van de Scheldedelta dat jaarlijks verschijnt. Reguliere donoren worden uitgenodigd om mee te varen tijdens een van de jaarlijkse donordagen.
- Hoofdsponsor: de Stichting Behoud Hoogaars is op zoek naar een algemene sponsor.